

Aktsomhetsvurderinger for bærekraftig
forretningspraksis

Redegjørelse rapporteringsåret 2023

for Parat

□

FNs BÆREKRAFTSMÅL

Til lesere av rapporten

Næringslivet og offentlig sektor har stor påvirkning på mennesker, samfunn, miljø, klima og dyr og kan både bidra positivt til utvikling, men også medvirke negativt og forårsake skade. Virksomheter har derfor en nøkkelrolle i å oppnå FNs bærekraftsmål og Parisavtalens 1,5 graders mål.

Denne rapporten kan brukes som redegjørelse etter åpenhetsloven, men rapporten favner bredere med klima og miljø, sirkulærøkonomi og antikorrupsjon. Våre medlemmer er forpliktet til å jobbe med aktsomhetsvurderinger og årlig rapportere på arbeidet. Medlemmer i Etisk handel Norge som er på Basisnivå1 oppfyller også åpenhetslovens aktsomhetsvurderingsplikt, og delvis informasjonsplikten.

OECDs begrep Responsible Business Conduct er det vi i Etisk handel Norge kaller for bærekraftig forretningspraksis. Den systematiske innsatsen virksomheter gjør for å kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning, samt rette opp skade for mennesker, dyr, samfunn og miljø – kalles aktsomhetsvurderinger (due diligence). Virksomheter over en viss størrelse er gjennom åpenhetsloven pålagt å gjøre aktsomhetsvurderinger på menneskerettigheter. Alle virksomheter, uavhengig av størrelse, er av norske myndigheter forventet å gjøre aktsomhetsvurderinger også på samfunn, miljø og dyr og etterleve FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. Dette gjelder både næringsliv, offentlig sektor og organisasjoner.

Etisk handel Norges prinsipper (vår Code of Conduct) for bærekraftig forretningspraksis dekker områdene anstendig arbeid, menneskerettigheter, miljø/klima, antikorrupsjon og dyrevelferd. Rapporten viser åpenhet om hvordan virksomheten arbeider med aktsomhetsvurderinger i tråd med UNGP og OECDs retningslinjer. Alle medlemsrapportene gjøres offentlig tilgjengelig på Etisk handel Norges hjemmesider.

Heidi Furustøl

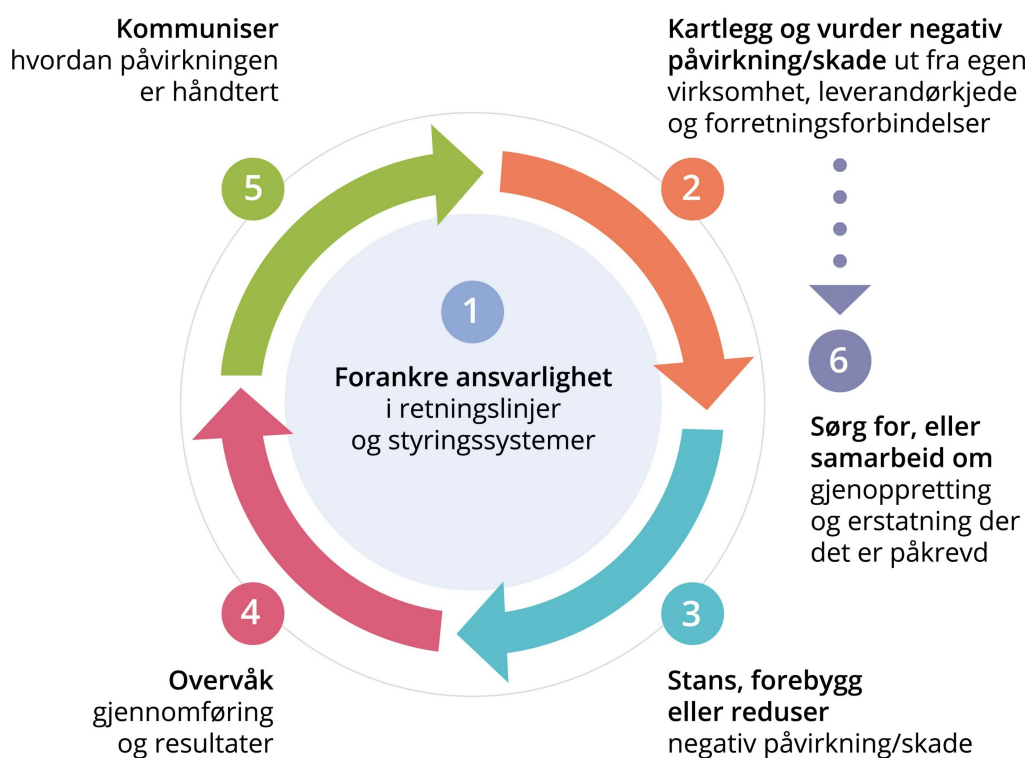
Daglig leder

Etisk handel Norge

Aktsomhetsvurderinger

Denne rapporten er bygget rundt FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv.

Modellen har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Å være god på aktsomhetsvurderinger betyr ikke at en virksomhet ikke har negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, men heller at virksomheten er åpen og ærlig om utfordringer og håndterer dette på best mulig måte i samråd med sine interessenter. Denne rapporten er delt inn i kapitler basert på denne modellen.

Forord av daglig leder

Parat bygger denne rapporten på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger. Vi jobber for å ha en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø.

Modellen vi benytter har seks trinn som beskriver hvordan virksomheter kan jobbe for mer ansvarlig og bærekraftig forretningspraksis. Parat har dermed en risikobasert tilnærming til aktsomhetsvurderinger. Det innebærer en erkjennelse at virksomheten ikke fullt ut kan unngå å bidra til negativ påvirkning - men at vi er bevisst og åpen om hvor det kan være utfordringer og at vi kommuniserer og forsøker å forbedre dette sammen med våre interessenter.

Vårt visjonsdokument, arbeidslivs- og samfunnspolitisk program, plasseringsreglementet for vårt sikringsfond, krav til leverandører og prinsipper for innkjøpspraksis og veileder for aktsomhetsvurderinger i organisasjonens HMS-mappe danner grunnlaget for vårt arbeid med en bærekraftig forretningspraksis.

Parat er medlem av Etisk Handel Norge og er miljøsertifisert gjennom stiftelsen Miljøfyrtårn. Parats mål for samfunnsansvar, miljø og etisk handel setter hovedlinjene for vår policy på bærekraftig innkjøpspraksis.

Parats visjon er: "Vi er Parat - og vi jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag!". Dette innebærer at vi har et ansvar for å fremme bærekraft og en bedre hverdag også utenfor vår organisasjon, utenfor våre landegrenser og også for framtidige generasjoner.

Dette uttrykkes gjennom våre 10 verdier; Tillit – Partipolitisk uavhengighet – Dialog - Mangfold - Inkludering - Trygghet - Teknologi - Kvalitet på varer og tjenester - Det grønne skiftet og Innovasjon. Spesielt de tre siste verdiene kan bidra til å fremme bærekraft.

Som medlem av Etisk Handel Norge forplikter vi oss til å jobbe aktivt med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretning/innkjøpspraksis (UN OHCHR, Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPR), 2011; OECD, «Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct», 2018). Aktsomhetsvurderinger er en risikobasert tilnærming til å respektere og ivareta mennesker, samfunn og miljø i vår egen virksomhet og i hele leverandørkjeden. Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere følger samme tilnærming.

Trond Reidar Hole
Generalsekretær

Nøkkelinformasjon om virksomheten og leverandørkjeden

Nøkkelinformasjon om virksomheten

Navn på virksomheten

Parat

Adresse hovedkontor

Lakkegata 23

Viktigste merker, produkter og tjenester

Bistand til Parats medlemmer i forbindelse med arbeidsforholdet

---

Beskrivelse av virksomhetens struktur

Parat er en partipolitisk uavhengig arbeidstakerorganisasjon tilsluttet Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS). Vi har over 42 000 medlemmer i alle sektorer i arbeidslivet, og organiserer ansatte i de fleste yrker og bransjer.

Lønns- og tarifforhandlinger og bistand til medlemmer som opplever ulike utfordringer er blant våre hovedoppgaver. Vi tilbyr også en rekke kurs og medlemsaktiviteter, og mange andre gode medlemsfordeler. Vi jobber for at du skal få en enda bedre arbeidsdag!

Parats hovedkontor ligger i Lakkegata 23 på Grønland i Oslo, med regionkontorer i Oslo, Tønsberg, Kristiansand, Bergen, Trondheim, Tromsø. Videre består sekretariatet av ca. 70 ansatte, fordelt på følgende avdelinger: Service-, Region-, Forhandling-, Økonomi-, Juridisk-, Stab-, Kommunikasjon-, og Utviklingsavdelingen.

Parat ble etablert i januar 2005 gjennom en fusjon mellom Flerfaglig fellesorganisasjon (2fo) og Privatansattes fellesorganisasjon (Prifo).

Omsetning i rapporteringsåret (NOK)

220 000 000

Antall ansatte

70

Er virksomheten omfattet av åpenhetsloven?

Ja

Vesentlige organisatoriske endringer siden forrige rapportering og denne rapportens tidsperiode

---

Navn, tittel for kontaktperson for rapporten

Ragnar Eggesvik

E-post adresse for kontaktperson for rapporten

ragnar.eggesvik@parat.com

Informasjon om leverandørkjeden

Generell beskrivelse av virksomhetens innkjøpsmodell og leverandørkjede

Parats formål er å yte tjenester til våre medlemmer, som for eksempel tarifforhandlinger, juridisk bistand og opplæring av tillitsvalgte i form av kurs og konferanser.

Parats hovedleverandører er kurs- og konferansehotell, reisebyrå/flyselskap som leverer flyreiser for deltakere i organisasjonen, leverandører av leielokaler, leverandører av kontormøbler/kontorutstyr og IT-utstyr, leverandører av IT-tjenester, leverandør av profileringsartikler og leverandører av finansielle banktjenester- og pensjons/investeringsprodukter.

Antall leverandører som virksomheten har hatt kommersielle relasjoner med i rapporteringsåret

170

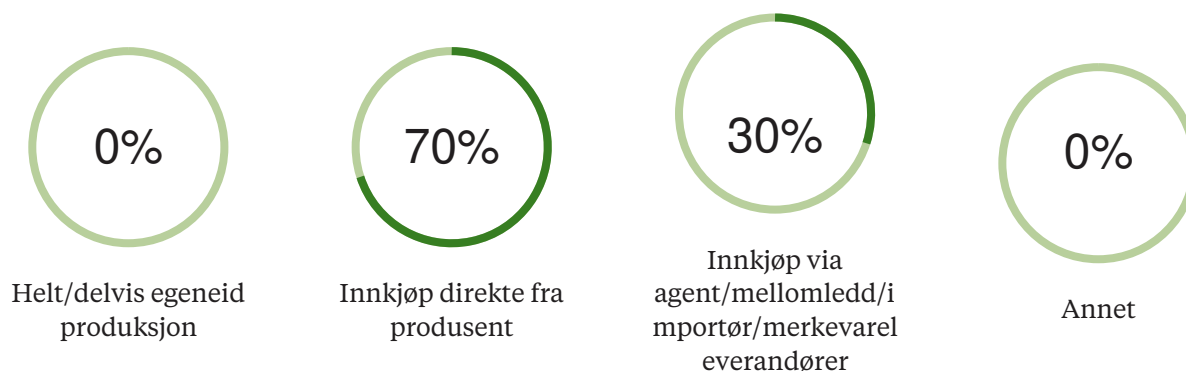

Kommentar til antall leverandører

Cirka antall og består av svært mange hotell/møtelokaler/serveringssteder

---

Type innkjøp/ leverandørforhold

Parat er en tjenesteytende kunnskapsorganisasjon. Gjennom både egne avtaler og gjennom avtaler med vår hovedorganisasjon YS, har vi partnere (virksomheter), som leverer rabatterte medlemsfordeler gjennom varer/tjenester til våre medlemmer. Størst av disse er forsikring- og banktjenester men fordelsporteføljen består også av leverandører av blant annet hotell, leiebil, strøm, drivstoff, turutstyr og mobiltjenester.

Liste over førsteleddsprodusenter per land

Norge : 170

Parats kjøper tjenester i form av leie av kontorlokaler, reise og hotell/møterom. Større innkjøp av utstyr (f.eks. møbler, profileringsmateriell og IT-utsyr), skjer i hovedsak via leverandører - som videre følger opp sine produsenter/underleverandører.

Oppgi antall arbeidere hos førsteleddsprodusenter som virksomheten har oversikt over, og hvor mange produsenter dette er basert på:

Antall arbeidere

Antall produsenter dette er basert på

Kommentar til antall arbeidere

Parat har ikke hentet tall på antall ansatte hos alle våre leverandører i 2023.

Viktigste innsatsfaktorer/råvarer for produkter eller tjenester og geografi

Eiendomsforvaltning og strøm	Norge
IT-tjenester, drift, telefoni, kopi/print mm	Norge
Arbeidskraft	Norge

Parat produserer kunnskapsbaserte tjenester.

Er virksomheten leverandør til offentlig sektor?

Nei

Mål og fremdrift

Prosessmål og fremdrift i rapporteringsåret

1

Mål: Utarbeide retningslinjer for leverandører.

Status: Arbeidsgruppe har utarbeidet retningslinjer for leverandører.

2

Mål: Utarbeide handlingsplan/veileder for vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger.

Status: Arbeidsgruppe har utarbeidet handlingsplan/veileder for vårt arbeid med aktsomhetsvurderinger.

3

Mål: Innhente og gjøre vurderinger av aktsomhetsvurderinger (etterspørre rapport) fra våre største leverandører.

Status: Vi har innhentet informasjon om aktsomhetsvurderinger fra våre største leverandører.

4

Mål: Jobbe med tydeligere tekster om Etisk handel og innkjøpspraksis i vårt policydokument.

Status: Det er utarbeidet tekst som vil bli vedtatt på vårt Landsmøte i november 2024.

5

Mål: Jobbe videre med risikokartleggingsverktøyet fra Etisk handel Norge.

Status: Verktøyet er jobbet videre med og lastet opp på nytt i denne rapporten.

MÅL FOR KOMMENDE ÅR

1

Definere ansvarsforhold for arbeidet med aktsomhetsvurderinger tydeligere. Person/stilling med hovedansvar og tilhørende arbeidsgruppe. Utvikle et organisasjonskart som viser hvilke funksjoner som jobber med aktsomhetsvurderinger. Sikre at HMS-mappen er oppdatert og at alle ansatte som gjør innkjøp er kjent med vår policy, retningslinjer, veiledning og rutiner. Generalsekretæren må få jevnlig rapportering fra den ansvarlige arbeidsgruppen.

2

Samle en liste over alle våre leverandører og sortere disse utfra størrelse på innkjøp. Gjennomføre dialogmøter med leverandører der det er- eller kan være utfordringer med negativ påvirkning i underliggende leverandørkjede.

3

Samle en liste og innhente informasjon om vår bruk av hotell med og uten tariffavtale. Vurdere hvilke hotell vi skal prioritere å kjøpe tjenester fra.

4

Gjøre aktsomhetsvurderinger til våre hovedleverandører av kontormøbler/materiell. Dette legges inn i rapporten i 2025.

5

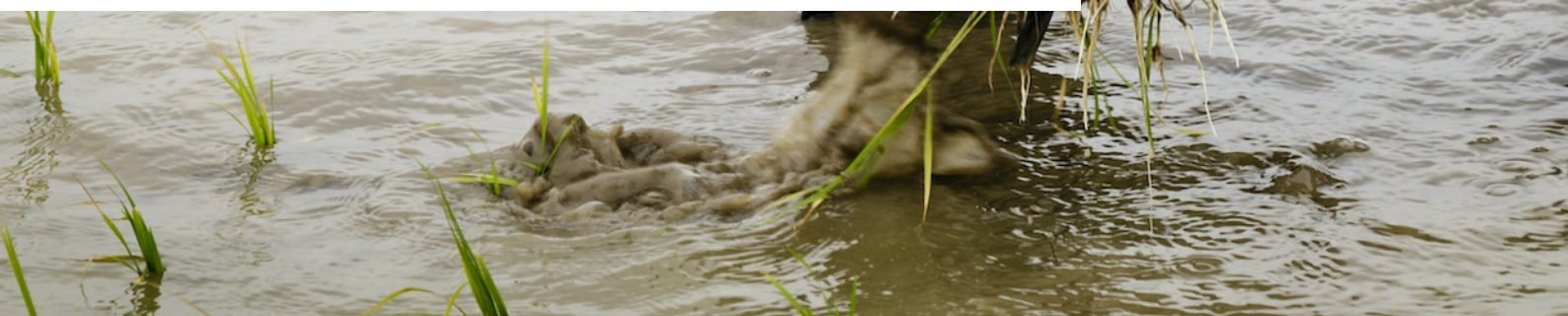
Utvikle en strategi og handlingsplan for bærekraftsarbeidet i Parat kommende år. Videreutvikle veilederen for aktsomhetsvurderinger til også å gjelde gjenoppretting.

1

Forankring av bærekraft i virksomheten

Forankring av ansvarlighet knyttet til bærekraftig forretningspraksis i virksomheten handler om å ha strategier, planer, relevante policyer og retningslinjer for aktsomhetsvurderinger som er vedtatt av ledelsen. Disse bør omfatte hele virksomheten, samt virksomhetens leverandørkjede og forretningsforbindelser. Effektive styringssystemer for implementering er en forutsetning for å lykkes, og arbeidet med aktsomhetsvurderinger bør være en integrert del av virksomhetens forretningsdrift. Tydelige forventninger fra toppledelsen, samt tydelig plassering av ansvar innad i virksomheten for implementering av de ulike delene av aktsomhetsvurderinger er viktig. Alle involverte må vite hva de skal gjøre. Åpenhet om forpliktelser virksomheten har til seg selv, utfordringer de står overfor og hvordan dette håndteres, er vesentlig.

1.A Policy* for egen virksomhet

1.A.1 Lenke til offentlig tilgjengelig policy for egen virksomhet

https://www.parat.com/dm_documents/Arbeidslivs-_og_samfunnspolitisk_dokument_2022-2024_lzkyk.pdf

---

1.A.2 Hva sier virksomheten offentlig om sine forpliktelser til å respektere mennesker, dyr, samfunn, miljø og klima?

Parat vil til Landsmøtet i november 2024 foreslå at følgende tekst for policy som er foreslått fra Etisk handel Norge blir tatt inn i vårt Arbeids- og samfunnspolitiske dokument:

"Parat jobber for å ha en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Denne teksten utgjør vårt policy-dokument, inkludert prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, danner grunnlaget for vårt bærekraftsarbeid.

Parat anser bærekraftig forretningspraksis som en forutsetning for bærekraftig utvikling, som innebærer at dagens generasjoner får dekket sine behov uten å ødelegge framtidige generasjoners mulighet til å få dekket sine. Parats visjon og verdier peker mot å gi våre medlemmer en bedre arbeidshverdag men dette innebærer også å jobbe for en bedre arbeidshverdag for alle. FNs bærekraftsmål er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling. Parat jobber aktivt med bærekraftsmålene.

Som medlem av Etisk handel Norge forplikter Parat seg til å jobbe aktivt med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Aktsomhetsvurderinger er en risikobasert tilnærming til å respektere og ivareta mennesker, samfunn og miljø i vår egen virksomhet og i hele leverandørkjeden. Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere følger samme tilnærming.

Krav til egen virksomhet

Parat erkjenner at vår forretningspraksis kan ha potensiell negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi vårt potensiale til å bidra til positiv utvikling i leverandørkjeden. Med bakgrunn i dette har vi utarbeidet følgende prinsipper og krav til vår egen virksomhet:

Aktsomhetsvurderinger

Parat skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Det vil si: gjøre egne risikokartlegginger av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten, og vi vil søke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.

Ansvarlig innkjøpspraksis

Parat anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. Parat skal tilpasse vår egen innkjøpspraksis slik at vi styrker, og ikke undergraver, leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje- og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

Fri fagorganisering og arbeiderepresentasjon

Parat støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon. Vi skal involvere arbeiderrepresentanter og andre relevante interessenter i vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis.

Leverandørutvikling og partnerskap

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve (bedriftens navn) krav til forhold i leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Antikorrupsjon

Parat, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

Land under handelsboikott

Parat, inkludert våre leverandører og samarbeidspartnere, skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN og/eller norske myndigheter.

Krav til forhold i leverandørkjeden

Vi forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre retningslinjer for leverandører, derunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Våre leverandører skal:

- Følge retningslinjer for leverandører (legg inn link til disse, hvis tilgjengelig), herunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis.
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, det vil si: gjøre egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra (bedriftens navn) kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

Dersom leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve retningslinjer for leverandører, kan heving av kontrakt forekomme.

Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct)

Disse prinsippene for bærekraftig forretningspraksis er basert på FN- og ILO-konvensjoner og angir minimums- og ikke maksimumsstandarder. Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.

1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)

2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.

2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.

2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnarbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med

i) nasjonal minstealder for ansettelse, eller;

ii) minstealder for obligatorisk skolegang,

med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.

3.2. Nyrekruttering av barnarbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.

3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.

3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnarbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5. Brutal behandling (Menneskerettighetserklæringen/UDHR, Art. 7)

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø, med referanse til rådende kunnskap om industrien og eventuelle kjente risikoer. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som oppstår som følge av, forbundet med eller oppstår i løpet av arbeidet. Dette skal gjøres ved å minimere, så langt det er praktisk mulig, årsakene til farer som er resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

7.3. Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser (ILO konvensjon nr. 95, 158, 175, 177 og 181)

9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.

9.3. Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper (FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter, art. 1 og 2)

10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, overdreven bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11. Miljø

11.1. Negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden. I tråd med føre var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensing, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, og bevaring av biologisk mangfold.

11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

12. Korrupsjon

12.1. Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner. Korrupsjon i alle former er uakseptabelt, inkludert bestikkelser, utpressing, tilbakeslag og upassende private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører

---

eller ansatte til slike parter samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

13. Dyrevelferd

13.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.

13.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes."

Følgende tekst er relevant i gjeldende Arbeidslivs- og samfunnspolitiske dokument som ble vedtatt på Landsmøtet 2021:

7. Samfunnsansvar, klima og etisk handel

7.1 Samfunnsansvar

Samfunnsansvar er sentralt for Parat som organisasjon. Våre handlinger kan ha økonomiske, juridiske og etiske effekter på samfunnet. Vi har som mål å påvirke samfunnet på flere områder som nevnes i dette dokumentet. Saker som krever en aktiv holdning fra Parat, er i første rekke arbeidstakerrettigheter, men Parat skal også ha en bevisst holdning til menneskerettigheter og bærekraftig utvikling. Samfunnsansvar i Parat skal være en del av identiteten, som bygges gjennom hva vi faktisk gjør, og hva vi kommuniserer utad og innad.

Begreper som etikk, samfunnsansvar og omdømme er sterkt knyttet til hverandre. For Parat er det viktig å ha godt omdømme, god legitimitet og tillit blant medlemmer og i samfunnet for øvrig. Bare gjennom verdiforankret, bevisst og konsekvent opptreden over tid kan vi opprettholde legitimitet og godt omdømme som gir oss innflytelse og setter oss i stand til å påvirke til det bedre.

Ved aktivt å ta samfunnsansvar vil vi også kunne tiltrekke oss nye medlemmer og dyktige ansatte. Oppmerksomhet på vårt samfunnsansvar kan bidra til at medlemmenes og de ansattes identifikasjon med Parat som organisasjon øker.

7.2 Etisk handel

Parat skal foretrekke leverandører som fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø, og skal jobbe for at flest mulig leverandører baserer sin virksomhet på disse verdiene. I nært samarbeid med YS og medlemskapet i Initiativ for etisk handel (IEH) skal Parat jobbe for å fremme gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Sosiale og miljømessige standarder vil bli tillagt vekt når Parat velger nye leverandører. Parat skal jobbe for å styrke forholdet til internasjonal fagbevegelse generelt på dette området.

7.3 Klimautfordringene og overgang til et lavutslippssamfunn

Menneskeskapte klimaendringer er en av vår tids største utfordringer, og Parisavtalen pålegger Norge et taktskifte i klimapolitikken. Parat vil bidra til at Norge klarer overgangen til et lavutslippssamfunn på en god måte, og bidrar til å oppfylle målene satt i Parisavtalen.

Miljø- og klimautfordringene er omfattende både nasjonalt og internasjonalt. Parat vil bygge sin politikk på forvalteransvaret og føre var- prinsippet. Den kloden vi skal overlate til våre barn, skal være i minst like god stand som da vi overtok den fra våre forfedre.

Klimautfordringen er global og må løses gjennom globalt samarbeid, samtidig som vi må ta vår del av ansvaret lokalt. Parat mener Norge må ta ansvar for kommende generasjoners livsgrunnlag ved å bidra til internasjonalt forpliktende utslippsavtaler og ved å investere i forskning og utvikling av ny teknologi som kan bidra til å realisere lavutslippssamfunnet. Parat vil bidra til at Norge blir et klimanøytralt lavutslippssamfunn innen 2030.

Parat støtter det internasjonale kvotesystemet, men vil påpeke at dette ikke må bli en sovepute for en nødvendig omstilling og utslippskutt på hjemmebane. Det skal ha en kostnad å påføre klima og miljøet skade. Parat støtter derfor forurensere-betaler-prinsippet og mener dette er et viktig prinsipp i utformingen av klima- og miljøpolitikken. Den som bidrar til utslipp og forurensere miljøet, skal betale for dette. Avgifter på utslipp er også et virkemiddel i seg selv for å få ned utslippene. For Parat er det viktig at klima- og avgiftspolitikken bidrar til å posisjonere norsk næringsliv for det nye lavutslippssamfunnet og skape arbeidsplasser for fremtiden. Markedet har en viktig rolle i å legge til rette for innovasjon og konkurranse, og er viktig for å skape nye klima- og miljøløsninger. Parat vil derfor støtte utviklingen av støtteordninger som reduserer den økonomiske risikoen bedrifter tar på seg ved å prøve ut og teste ny klima- og miljøteknologi.

7.4 Det grønne skiftet

Det grønne skiftet er langt på vei en grunnleggende endringsprosess i samfunnet som handler om å øke verdiskapingen, men med en mindre samlet miljøpåvirkning og et betydelig lavere klimautslipp. Parat mener endringer i så stor grad som mulig må finne sted gjennom bruk av ny teknologi og positive virkemidler. For å lykkes med dette må vi omstille oss til et samfunn hvor vekst og utvikling skjer innenfor naturens tålegrenser. Parat stiller seg bak målene i Parisavtalen og FNs bærekraftsmål.

Staten må gjennom sine bevilgninger bidra til å understøtte smarte klimaløsninger, enten det er ved innkjøps- og kontraktsinngåelse eller i forhold av regulatorisk art. Det må bli enklere å gjøre gode og smarte klimavalg. Dette kan eksempelvis gjøres ved at det offentlige som innkjøper i så stor grad som mulig pålegges å gjøre grønne innkjøp for eksempel gjennom økt bruk av bioplast eller at det ytes støtte til produksjon av miljøvennlig teknologi.

Parat mener offentlig sektor må gå foran ved å utarbeide en standard for klima- og miljøkrav ved anskaffelser, og på denne måten bidra til å skape og videreutvikle et marked for klima- og miljøvennlige varer og tjenester. Parat er også opptatt av at staten gjennom statlige såkorninvesteringer bidrar til framveksten av nye grønne næringer og arbeidsplasser. Parat vil bidra til at våre tillitsvalgte i alle virksomheter, både private og offentlige, bidrar til at virksomhetene utarbeider forpliktende klimabudsjetter – hvor det rapporteres på klimatiltak og måloppnåelse gjennom året sammen med regnskapsavleggelsen.

Parat skal også, sammen med de tillitsvalgte på våre ulike tariffavtaler, vurdere hvordan avtaleverket og samarbeidet med partene i arbeidslivet kan bidra til det grønne skiftet.

Parat er teknologioptimister og tror på mennesket og dets evne til å finne nye løsninger på de utfordringene vi møter, også med tanke på kommende klimaendringer og mulige miljøskader. Vi vil legge til rette for teknologiutvikling og for at markedet kan bidra til at det skapes lønnsomme og miljøvennlige produkter og tjenester som forbedrer menneskers liv.

1.A.3 Hvordan er policy for egen virksomhet blitt utviklet og forankret?

Arbeidslivs- og samfunnspolitisk program er utviklet og revidert av et utvalg av våre tillitsvalgte. Det er videre sendt ut på høring i organisasjonen og siste versjon ble vedtatt på vårt landsmøte i november 2021. Neste landsmøte er i november 2024 og dokument med reviderte tekster blir vedtatt gjennom samme prosess som tidligere.

1.B Organisering og internkommunikasjon

1.B.1 Hvordan er arbeidet med aktsomhetsvurderinger organisert i virksomheten, forankret i interne retningslinjer og rutiner og hvorfor?

Generalsekretæren har delegert bærekraftsarbeidet i Parat til en arbeidsgruppe som består av avdelingsleder for økonomiavdelingen, Janne Jonsrud, avdelingsleder for utviklingsavdelingen, Odd-Jenvin Steinsvåg og innkjøpsansvarlig Trine Jespersen. Disse skal jobbe med aktsomhetsvurderinger og sikring av bærekraftig innkjøpspraksis.

Arbeidsgruppen har oversikt over hvilke ansatte som gjør innkjøp for Parat, setter dem i stand til å gjøre aktsomhetsvurderinger og følger dem opp i arbeidet med avtaler og innkjøp. Arbeidsgruppen vil til neste rapportering fremlegge et organisasjonskart som beskriver hvilke funksjoner som har ansvaret for avtaler og innkjøp og dermed med å gjøre aktsomhetsvurderinger.

Den ansvarlige arbeidsgruppen for bærekraft i Parat følger opp arbeidet og rapporterer til EHN og generalsekretæren. De to første rapportene som er levert (for årene 2022 og 2023) er utarbeidet av spesialrådgiver Ragnar Eggesvik i generalsekretærens stab.

Parats Landsmøte og Styre (mellom landsmøtene) vedtar Parats styringsdokumenter, herunder policy for vårt bærekraftsarbeid.

1.B.2 Hvordan blir betydningen av virksomhetens aktsomhetsvurderinger konkretisert og tydeliggjort for de ansatte gjennom stillingsbeskrivelse (eller lignende), arbeidsoppgaver og incentivordninger?

Parat er en relativt liten organisasjon med 70 ansatte.

HMS-mappe og styringsdokument distribueres internt og ligger tilgjengelig.

Parat har i løpet av 2023 utviklet et eget dokument for vår interne rutine for innkjøp, et dokument som beskriver krav til våre leverandører og en veileder for å gjøre aktsomhetsvurderinger. Disse skal inngå i HMS-mappen.

1.B.3 Hvordan sikres det at relevante ansatte har tilstrekkelig kompetanse til å gjennomføre arbeidet med aktsomhetsvurderinger?

Våre innkjøp er hovedsakelig knyttet opp til kjøp av tjenester, og arbeidstakeres lønns- og arbeidsvilkår er derfor sentralt i aktsomhetsvurderingen. I og med at Parat er en arbeidstakerorganisasjon har mange ansatte høy kompetanse på området.

Arbeidsgruppen for bærekraftsarbeid har ansvaret med å sikre at alle ansatte som gjør innkjøp har kunnskap om våre rutiner for innkjøp, våre retningslinjer for leverandører og vår minimumskriterier knyttet til denne og kjenner til vår veileder for aktsomhetsvurderinger.

Parats ledelse og ansatte har deltatt på flere kurs og konferanser hos Etisk handel Norge, senest i februar 2024.

1.C. Planer og ressurser

1.C.1 Hvordan er virksomhetens forpliktelser til å respektere mennesker, samfunn, dyr og miljø forankret i virksomhetens strategier og handlingsplaner?

Parat har forankret dette i visjoner og verdier, i våre etiske retningslinjer, i plasseringsreglementet for vårt sikringsfond, i vår HMS-mappe for Parats ansatte og i vårt Arbeidslivs- og samfunnspolitiske program.

1.C.2 Hvordan følges virksomhetens strategier og planer for å være ansvarlig og bærekraftig opp av ledelse og styre?

Dette er vår andre rapportering til EHN.

Den ansvarlige arbeidsgruppen for bærekraft i Parat følger opp arbeidet og rapporterer til EHN og generalsekretæren. Arbeidsgruppen skal utvikle en strategi og en handlingsplan for arbeidet i kommende år. Det er også et mål og videreutvikle vår veileder for aktsomhetsvurderinger til også å omfatte gjenoppretting.

Generalsekretæren rapporterer til styret som igjen står ansvarlig overfor Landsmøtet (hvert tredje år).

Ansvarlige for bærekraft i Parat rapporterer jevnlig for å oppnå Miljøfyrtårn-sertifisering. Siste rapport ble levert i 2022 og rapporteres til styre og organisasjon i vår årsrapport.

1.D Partnerskap og samarbeid med forretningsforbindelser, spesielt leverandører

1.D.1 Hvordan tydeliggjør virksomheten viktigheten av ansvarlighet og bærekraft i møte med forretningsforbindelser, spesielt i leverandørkjeden?

Våre innkjøp er hovedsakelig knyttet opp til kjøp av tjenester, og arbeidstakernes lønns- og arbeidsvilkår er derfor sentralt i aktsomhetsvurderingen. Vi har nedfelt i våre personaldokumenter at de ansatte så langt det praktisk mulig, skal bestille hotell, restaurant og flyreiser fra leverandører som har tariffavtale for sine ansatte.

Vi har i løpet av 2023 utviklet egne retningslinjer for våre leverandører, i tråd med Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse skal brukes aktivt i kontakt med våre forretningsforbindelser.

Våre minimumskrav for leverandører er at de kjenner våre retningslinjer for leverandører, at de deler informasjon om sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger i sin leverandørkjede og kan vise til et system for oppfølging av våre etiske retningslinjer for leverandører. Dette er kommunisert åpent på våre websider om Parat under "Parat og bærekraftig forretningspraksis": <https://www.parat.com/dette-er-parat/parat-og-baerekraftig-forretningspraksis/282687>

Det gjennomføres ellers dialogmøter med leverandør av profileringsartikler (IDE), der vi vurderer at risikoen kan være størst for brudd på ansvarlighet og bærekraft hos produsenter/underleverandører.

For miljøvurderinger har vi følgende Policy som kommuniseres til ansatte i Parat - og som dermed også skal kommuniseres til leverandørkjeden:

Fra HMS Mappe for Parat:

5.1.1 MILJØPOLICY

- Vi arbeider mot kontinuerlig miljøforbedring i prosjekter, produkter og tjenester.
- Virksomheten skal drives i samsvar med gjeldende myndighetskrav og egne krav.
- Vi bestreber oss på å ivareta helse og sikkerhet til våre ansatte".

5.3 INNKJØPSVEILEDER - INNKJØPSPOLITIKK

Vi skal årlig forbedre våre miljøprestasjoner. Styring av innkjøp er en de viktigste innsatsfaktorer for å oppnå det målet. Ved innkjøp av materiell som skal vare en stund skal det gjennomføres livsløpsanalyser, hvor produktenes miljøpåvirkning fra "vugge til grav" skal avklares og om mulig dokumenteres. Miljøkriterier skal stilles i alle våre innkjøp og vi skal velge miljøsertifiserte leverandører framfor leverandører som ikke kan dokumentere miljøvennlig drift, - og/eller som kun fører et begrenset utvalg miljøvennlige produkter.

Noen standard miljøkriterier som vi skal følge før vi gjør våre innkjøp. Vi går gjennom følgende sjekkpunkter:

- Sjekker tilgjengelige miljømerkede produkter i markedet (Svanen, EU-blomsten, Bra Miljöval osv)
- Velger primært økologiske / Fair Trade matvareprodukter (merket Ø / FT)
- Sjekker alltid de aktuelle leverandørenes miljøprofil og om de er miljøsertifisert (ber om dokumentasjon)
- Velger lavenergi maskiner (A, AA osv)
- Velger støysvake maskiner
- Velger biler, maskiner og redskap med lang holdbarhet og som bruker miljøvennlig drivstoff, alternativt el. utgaver
- Velger gjen-/ombruk av materialer ved kassasjon ved å gi det bort til veldedige organisasjoner og lignende
- Velger miljøvennlige tjeneste- og jobbreiser med prioritet til buss og tog

Slik sjekker vi produkter og gjør våre miljøvalg:

1. Sjekker med nåværende leverandører og undersøker om de fører miljømerkede produkter, og eventuelt hvilke.
2. Sjekker hvilke Svanemerkede produkter som fins i dag. Svanen oppgir også produkter som er merket med EU Blomsten.

Her sjekker vi:

<http://www.ecolabel.no/cgi-bin/svanen/imaker?id=72&visdybde=1&aktiv=72>

3. Sjekker hva som fins av økologiske matvarer – det norske Ø-merket.

Her sjekker vi:

<http://www.debio.acos.no/rapport6.asp>

Alternativt undersøker vi i nærliggende matvarebutikker.

4. Sjekker hva som fins av miljødeklarte produkter - EPD (sertifisert etter ISO-standard):

<http://www.epd-norge.no/> (Dette er produkter som norske firma har fått godkjent)

<http://www.environdec.com/epdreg.asp> (Dette er produkter utenlandske firma har fått godkjent).

Vi sjekker miljødeklarasjoner på: www.epd-norge.no

1.E Erfaringer og endringer

1.E.1 Hvilke erfaringer har virksomheten gjort seg om arbeidet med bærekraftig forretningspraksis i rapporteringsåret, og hva har endret seg som et resultat av dette?

I slutten av 2022 endret vi Plasseringsreglement og forvaltning av vårt sikringsfond - slik at dette skal gjøres mer etisk. Midlene skal investeres i verdipapirfond som tilfredsstillter kravene i EUs Offentliggjøringsforordning (SFDR) artikkel 8 (grønn/ESG) og artikkel 9 (mørkegrønn/ESG). I løpet av 2023 har vi jobbet med å flytte plasseringene til ny leverandør og få en praksis på rapportering av porteføljen. Parat har også fulgt opp at forvalter er informert om både forvaltningsrammer og de etiske retningslinjene i vårt plasseringsreglement.

2

Fastsette fokus for rapporten

Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Kartlegging handler om å identifisere virksomhetens risiko for, og faktiske negative påvirkning/ skade, på mennesker, dyr, samfunn og miljø, inkludert i leverandørkjeden og gjennom forretningsforbindelser. Det handler om å først danne seg et overordnet risikobilde, for så å prioritere mest vesentlige risikoområder for grundigere kartlegging og håndtering av funn. Hvordan virksomheten er involvert i eventuell negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, er sentralt for å avgjøre riktig respons og tiltak. Involvering av interessenter, spesielt påvirkede parter, er sentralt i kartleggingsarbeidet, så vel som i tiltak for å håndtere utfordringene på en god måte.

2.A Kartlegging og prioritering

PRIORITERT NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

Å prioritere en eller flere risikoområder på bakgrunn av alvorlighetsgrad, betyr ikke at noen risiko er viktigere enn andre, eller at virksomheter ikke gjør noen med annen risiko, men at det som har størst negativ påvirkning prioriteres først. Kartlegging og prioritering er en kontinuerlig prosess.

2.A.1 List opp virksomhetens faktiske negative konsekvenser og/eller prioriterte vesentlig risiko for negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Merk at de prioriterte risikoene dere lister opp i tabellen under vil bli overført til trinn 3 av denne rapporten, hvor dere vil bli bedt om å besvare hvordan dere arbeider med å stanse, forebygge eller redusere den negative påvirkningen.

Prioritert negativ påvirkning / skade	Relatert tema	Geografi
Karbonavtrykk i reise	Utslipp Drivhusgasser	Globalt Norge
Arbeidstakeres rettigheter	Tvangsarbeid Fagorganisering og kollektive forhandlinger Barnearbeid Brutal behandling Helse, miljø og sikkerhet	Globalt Norge
Menneskerettighetsbrudd	Diskriminering Marginaliserte befolkningsgrupper	Globalt
Miljø	Miljø Utslipp Vann Materialbruk	Globalt

Risiko for negativ påvirkning/skade er særlig knyttet til flyreiser til møter og arrangement, til arbeidstakeres rettigheter på de hoteller vi benytter oss av og til våre innkjøp av produkter som er produsert internasjonalt med ulike råvarer (profileringsmateriell, kontorutstyr, IT-utstyr).

BEGRUNNELSE FOR HVORFOR DISSE UTFORDRINGENE ER PRIORITERT SOM MEST VESENTLIGE FOR MENNESKER, DYR, SAMFUNN OG MILJØ

2.A.2 Beskriv: a) virksomhetens rutiner for kartlegging og identifisering av risiko og hvordan den negative påvirkningen/skaden ble identifisert og prioritert i denne perioden. b) eventuelle deler av virksomheten som ikke er dekket i denne rapporteringen (produktgrupper, egne produkter, avdelinger eller lignende) og hvorfor dere har valgt å ikke prioritere disse i det videre arbeidet; c) hvordan informasjon ble hentet inn, hvilke kilder som er benyttet og hvilke interessenter som er involvert/dere har snakket med; d) om det er identifisert områder eller tema hvor det er manglende informasjon for å danne seg et helhetlig bilde, og hvordan dere planlegger å gå frem for å få mer informasjon/håndtere dette.

Parat sin veileder for aktsomhetsvurderinger er basert på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs modell for aktsomhetsvurderinger. Denne består av 6 steg - og denne rapporten følger de samme stegene:

Steg 1 Forankre ansvarlighet i styringssystemer og retningslinjer

Steg 2 Kartlegging av virksomhetens påvirkning på mennesker, samfunn og miljø

Steg 3 Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Steg 4 Overvåking av gjennomføring og resultater

Steg 5 Kommunikasjon

Steg 6 Gjenoppretting

Kartleggingen (Steg 2) vi gjør handler om å identifisere hvor det er både risiko for - og hvor vi faktiske bidrar til negativ påvirkning eller skade på mennesker, samfunn og miljø. Her må vi se på både på våre større leverandører, men også deres underliggende leverandørkjede. Videre gjør vi en prioritering av risikoområdene utfra hvor den negative påvirkningen er størst og vurderer hva som er riktig respons/tiltak i kontakt med våre leverandører. Parat benytter Etisk handel Norges risikoverktøy i vårt arbeid. Kildene i dette verktøyet er basert på Global Slavery Index, ITUC Global Rights Index, US State Department List of Goods Produces og Child Labour or Forced Labour.

Det er særlig våre leverandører for profileringsprodukter, IT-utstyr og kontormøbler/utstyr som har høy risiko for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i sine leverandørkjeder. Disse selger produkter som kan bestå av mange ulike deler/komponenter som produseres hos ulike underleverandører i flere land. Vi stiller spørsmål om deres aktsomhetsvurderinger - og kjennskap til risiko for negativ påvirkning/skade i deres produsent/leverandørkjede. Etter åpenhetsloven trådte i kraft og første krav til rapportering i 2023 finner vi mye informasjon åpent på leverandørene nettsider.

I den forrige rapporteringen gikk vi inn i vår leverandør av profileringsprodukter. I årets rapport ser vi nærmere på vår hovedleverandør av IT-utstyr og i løpet av 2024 vil vi se nærmere på leverandør(er) av kontorutstyr/rekvisita.

Vi vil videre gjennomgå rapportene som de i 2024 leverer inn etter Åpenhetsloven. Dersom vi avdekker områder vi ønsker å belyse ytterligere, vil vi kontakte dem eller gjennomføre dialogmøter.

Vi gjennomfører også Miljøfyrtårn-rapportering annethvert år - med oversikt over bruk av energi fra bygningsmasse der vi leier kontorlokaler og ansattes bruk av bil, fly og totale klimagassutslipp.

ANNEN NEGATIV PÅVIRKNING/SKADE

2.A.3 Beskriv annen negativ påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø som ble identifisert i kartleggingen i egen virksomhet, leverandørkjeden eller hos forretningsforbindelser i rapporteringsåret og hvordan disse er håndtert

Dette er andre gang vi rapporterer til EHN. I forrige rapport fokuserte vi mye på vår leverandør av profileringsprodukter. I årets rapport har vi sett på aktsomhetsvurderinger hos vår hovedleverandør av IT-

teknisk utstyr.

IT-leverandøren har rapportert etter åpenhetsloven i 2023 og vi har gått gjennom dette materialet.

Leverandøren stiller tydelige krav til sine leverandører, underleverandører og samarbeidspartnere med hensyn til gode rutiner for miljøledelse og bærekraft. De støtter også opp under FNs bærekraftsmål. Alle leverandører avkreves dokumentert Code of Conduct/Forretningsetiske retningslinjer og det er en omfattende prosess for å bli kvalifisert som leverandør før inngåelse av leverandøravtale.

I sine aktsomhetsvurderinger skriver leverandøren følgende om underleverandører:

"En relativt stor andel av IT-produkter (maskinvare/tilbehør) som anskaffes/videreselges faller innen kategorien medium til høy risiko. Dette tilskrives en svært lang verdikjede og at en signifikant andel av råvarer og komponenter uthentes/fremstilles/sammenstilles i land med lavere/dårligere standard på rapportering og innsikt (for eksempel Kina). Vi vil aktivt utfordre distributører og produsenter om å fremskaffe informasjon og samsvarserklæring for hele verdikjeden, men erkjenner at dette er et arbeide som er vanskelig og tidkrevende."

Leverandøren beskriver videre at de benytter et omfattende sett med kvalifiseringskriterier for både eksisterende og nye underleverandører, de gjennomfører dialogmøter for info og gjennomgang av kjente risikoer og tiltak for disse. Ut fra denne dialogen jobber de videre med proaktiv styring og påvirkning av leverandørkjeden.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring har gjort følgende risikovurdering knyttet til brudd på menneskerettigheter i produksjon av mobiltelefoner, bærbare datamaskiner og dataskjermer:

"Total risiko for brudd på menneskerettigheter er høy i hele leverandørkjeden i IKT- og elektronikkbransjen. Risikoen omfatter blant annet tvangsarbeid og barnarbeid, tvangsflytting av urfolk og lokalbefolkning, utilstrekkelig lønn, farlig arbeidsmiljø, ulovlig overtid og trakassering. Det er spesielt høy risiko ved utvinning av såkalte konfliktmineraler. Det er veldokumenterte problemer med arbeidstakerrettigheter på fabrikknivå, spesielt i form av lave lønninger, tvungen overtid, misbruk av studenter som arbeidskraft og oppsigelse av fagforeningsledere. Arbeidere blir i økende grad ansatt på gjentatte kortsiktige kontrakter og utsettes for ekstrem jobbsikkerhet. Helse og sikkerhet er et problem i fremstillingen av elektronikk, som innebærer håndtering av et stort antall farlige kjemikalier. Det foreligger mange rapporter om manglende bruk av personlig verneutstyr og mangelfull helse- og sikkerhetsopplæring. Det er også høy risiko for negativ miljøpåvirkning i elektronikkindustrien, først og fremst knyttet til utvinning av råvarer og materialproduksjon. Risikoen inkluderer blant annet betydelig klimapåvirkning fra gruvesektoren og påfølgende metallbearbeiding, utslipp av kvikksølv og andre kjemikalier i jord og vann, noe som påvirker levebrødet til lokalbefolkningen. Totalt sett har mediene har rettet betydelig oppmerksomhet mot arbeidsforholdene i fabrikkene der de store merkevarene innenfor IT-produkter monteres, og i mindre grad der komponentene produseres. Menneskerettighets-risikoene antas å være noe lavere for sammenstilling enn for produksjon av komponenter. Leverandørkjedene for IKT-produkter og elektronikk er lange og komplekse med mange underleverandører, mens noen få globale selskap dominerer markedet for sluttprodukter. Produksjonsprosessen av elektronikkprodukter har flere fellesnevne, ettersom produktene består av mange av de samme råvarene og komponentene. Det er derimot begrenset sporbarhet i leverandørkjeden, spesielt på råvarenivå."

Parat gjør følgende vurderinger av dette:

Datateknisk utstyr er essensielt for å kunne drifte Parat. Det er åpenbart problematiske ledd med negativ påvirkning nedover i denne leverandørkjeden. Parat vil aktivt formidle våre retningslinjer for leverandører, samarbeide med leverandør og så langt det er mulig forsøke å fremme tiltak som begrenser eller stopper negativ påvirkning i denne leverandørkjeden.

A woman in a blue lab coat and cap is shown in profile, looking down at a laptop in a laboratory setting. Other people in similar attire are visible in the background, working at their stations. The scene is brightly lit with overhead fluorescent lights.

3

Håndtering av prioritert påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning

Stanse, forebygge eller redusere handler om å håndtere funn fra kartleggingen på en god måte. Virksomhetens mest vesentlige negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø prioriteres først. Dette betyr ikke at annen risiko er uvesentlig eller at det ikke håndteres. Hvordan virksomheten er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påvirkning/skade som virksomheten forårsaker eller bidrar til må stanses, forebygges og reduseres. Virksomheter som er direkte forbundet med negativ påvirkning må bruke sin innflytelse til å få forretningsforbindelser (f.eks. leverandører) til å stanse, forebygge og redusere dette. Dette innebærer å utvikle og iverksettes planer og rutiner for å håndtere risiko, og kan kreve endringer i egne policyer og styringssystemer. Virksomheters vellykkede håndtering av negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø er et avgjørende bidrag til FN's bærekraftsmål.

3.A Stanse, forebygge eller redusere

3.A.1 Legg til mål, status på fremdrift, og beskriv tiltak dere har iverksatt for å håndtere virksomhetens prioriterte negative påvirkning/skade på mennesker, dyr, samfunn og miljø:

Prioritert negativ påvirkning/skade	Karbonavtrykk i reise
Overordnet mål :	Vi ønsker å få ned klimagassutslippene.
Status :	Parat gjennomfører flere digitale møter, webinarer og streamer alle større konferanser. Dette kan bidra til mindre bruk av flyreiser enn planlagt i rapporteringsåret uten at vi kan tallfeste dette. Dersom vi skulle undersøkt dette - kunne vi i en undersøkelse spurt våre tillitsvalgte og ansatte om de innenfor et gitt tidsrom har valgt å ikke reise på fysiske møter eller konferanser fordi disse ble digitalt tilrettelagt.
Mål i rapporteringsåret :	Tilby digitale møter, webinar og streame større konferanser.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Parat har tidligere kjøpt klimakompenserende kvoter i forbindelse med flyreiser. Etter rådgivning fra EHN gjør vi ikke dette lenger. De av våre medlemmer som jobber i flybransjen er svært opptatt av overgang fra bruk av fossilt drivstoff til mer bruk av biodrivstoff og den teknologiske utviklingen av elektriske fly. Parat legger til rette for interessepolitisk arbeid i flybransjen.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Parat ønsker å tilby digitale møter og opplæring slik at behovet for fly/bilreiser reduseres. Parat arrangerte i juni 2023 en klimakonferanse på Litteraturhuset i Oslo. Dette var et samarbeid med arbeidsgiverorganisasjonen NHO Service og Handel. Konferansen kan ses her: <https://www.youtube.com/watch?v=QJ2Oug5RBSc>

Parat planlegger å arrangere en liknende konferanse i 2024.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Arbeidstakeres rettigheter
Overordnet mål :	Varer og tjenester som Parat kjøper skal ikke være tilvirket i virksomheter med uverdige arbeidsforhold.
Status :	Vi er ikke kjent med at dette er avdekket hos noen av våre leverandører.
Mål i rapporteringsåret :	Dersom dette avdekkes skal vi ha tett kontakt med leverandør, få informasjon om tiltakene de gjør og hvilken effekt tiltakene har.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Vi har bedt våre leverandører, som selger produkter der det kan være risiko for uverdige arbeidsforhold, om å sende oss sine rapporter med aktsomhetsvurderinger. Vi sjekker også aktivt deres websider for å lese hvordan de forholder seg til bærekraftig forretningsdrift.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi kommer til å gå gjennom rapporter fra våre leverandører, og kontakte dem dersom vi har behov for mer informasjon. Vi kommer til å ta opp dette som tema i våre dialogmøter med våre større leverandører og vil følge opp hva leverandørene har gjort av tiltak og hvilken effekt disse tiltakene har.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Menneskerettighetsbrudd
Overordnet mål :	Varer og tjenester som Parat kjøper skal ikke være tilvirket i virksomheter som bryter menneskerettigheter.
Status :	Vi er ikke kjent med at dette er avdekket hos noen av våre leverandører.
Mål i rapporteringsåret :	Dersom dette avdekkes skal vi ha tett kontakt med leverandør, få informasjon om tiltakene de gjør og hvilken effekt tiltakene har.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Vi har bedt våre leverandører, som selger produkter der det kan være risiko for brudd på menneskerettigheter, om å sende oss sine rapporter med aktsomhetsvurderinger. Vi sjekker også aktivt deres websider for å lese hvordan de forholder seg til bærekraftig forretningsdrift.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi kommer til å gå gjennom rapporter fra våre leverandører, og kontakte dem dersom vi har behov for mer informasjon. Vi kommer til å ta opp dette som tema i våre dialogmøter med våre større leverandører og vil følge opp hva leverandørene har gjort av tiltak og hvilken effekt disse tiltakene har.

Prioritert negativ påvirkning/skade	Miljø
Overordnet mål :	Varer og tjenester som Parat kjøper skal ikke være tilvirket i virksomheter som ødelegger natur og miljø.
Status :	Vi er ikke kjent med at dette er avdekket hos noen av våre leverandører.
Mål i rapporteringsåret :	Dersom dette avdekkes skal vi ha tett kontakt med leverandør, få informasjon om tiltakene de gjør og hvilken effekt tiltakene har.

Beskriv iverksatte eller planlagte tiltak for å stanse eller begrense negative konsekvenser og begrunnelse for tiltaket/tiltakene :

Vi har bedt våre leverandører, som selger produkter der det kan være miljørisiko, om å sende oss sine rapporter med aktsomhetsvurderinger. Vi sjekker også aktivt deres websider for å lese hvordan de forholder seg til bærekraftig forretningsdrift.

Beskriv faktiske eller forventede resultater av tiltaket beskrevet over, samt mål og aktiviteter for kommende rapporteringsår :

Vi kommer til å gå gjennom rapporter fra våre leverandører, og kontakte dem dersom vi har behov for mer informasjon. Vi kommer til å ta opp dette som tema i våre dialogmøter med våre større leverandører og vil følge opp hva leverandørene har gjort av tiltak og hvilken effekt disse tiltakene har.

Andre tiltak for å håndtere negativ påvirkning/skade:

Beskriv virksomhetens tverrgående tiltak for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning/ skade på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden

3.B.1 Reduksjon av natur- og miljøpåvirkning

Parat har en innkjøpspolicy, som innebærer å velge miljømerkede produkter.

3.B.2 Reduksjon av klimagassutslipp

Parat har forankret vårt klima og miljøengasjement i vår visjon og i vårt politiske dokument som begge er vedtatt av landsmøtet.

Parat får et enkelt klimaregnskap gjennom arbeidet vi gjør med Miljøfyrtårn-sertifisering.

Parat streamer flere arrangement og konferanser gjennom året. Dette kan bidra til at færre må reise for å få med seg programmet/innholdet.

Vi har tidligere tilrettelagt kurs om klima/miljø for våre tillitsvalgte og vi jobber medbevisstgjøring blant medlemmer/tillitsvalgte og ansatte i organisasjonen. Våre tillitsvalgte/medlemmer i luftfartsbransjen er opptatt av- og jobber for økt fokus på bærekraft og miljø (eksempelvis bruk av fly med lavere drivstoffbruk, bruk av biodrivstoff og utvikling av fremtidig rutetilbud med el-fly). Parat arrangerte i juni 2023 en klimakonferanse i et samarbeid med NHO Service og Handel. Vi forbereder en ny klimakonferanse i 2024.

3.B.3 Tilpasning av egen innkjøpspraksis (sourcing)

Bevisstgjøring av våre ansatte og leverandører på vår innkjøpspraksis der vi skal prioritere bærekraftige alternativer og gjøre det enklere å se og velge produkter med bærekraftsmerker.

3.B.4 Valg av produkter og sertifiseringer

Det er flere sertifiseringer som er relevante for de varene Parat kjøper inn. Vi har lagt inn dette i vår innkjøpspraksis.

3.B.5 Støtte aktivt opp om fri fagorganisering og kollektive forhandlinger, eller der lovverket ikke tillater dette, støtte aktivt opp om andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon

Parat er selv en fagforening og jobber aktivt både nasjonalt og internasjonalt for fri fagorganisering, kollektive forhandlinger eller andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon.

3.B.6 Bidrag til utvikling, kompetanseheving og opplæring internt og av leverandører og arbeidere i leverandørkjeden

Parat arrangerte en klimakonferanse juni 2023 og planlegger en ny konferanse i 2024. Vi har utviklet en egen "Retningslinjer for leverandører" (supplier code of conduct) i løpet av 2023.

3.B.7 Bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser i egen virksomhet og leverandørkjeden

Gode kontrolltiltak på økonomisiden i Parat. Vi benytter både revisor og et internt kontrollutvalg. Vi vil etterspørre og vurdere atksomhetskvaliteter i leverandørkjeden - også når det gjelder risiko for korrupsjon og bestikkelser fra våre store leverandører.

3.B.8 Annen relevant informasjon for hvordan dere arbeider med å redusere, forhindre og håndtere negativ innvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø

Vårt Arbeidslivs- og samfunnspolitiske program benyttes aktivt i vårt politiske påvirkningsarbeid.

Vi vil følge opp våre store leverandørers rapporter med aktsomhetsvurderinger og gå i dialog med disse på bakgrunn av deres risikoanalyse.

4

Overvåking av gjennomføring og resultater

Overvåking av gjennomføring og resultater handler om å måle effekten av systematikken og eget arbeid i hvert trinn i aktsomhetsvurderingene, og viser hvorvidt virksomheten gjør gode aktsomhetsvurderinger. Virksomheten må ha systematikk og rutiner på plass for å kunne fange opp og kritisk vurdere egne konklusjoner, prioriteringer og tiltak som er gjort som en del av aktsomhetsvurderinger. Eksempelvis: Er kartlegging og prioritering av mest negativ påvirkning gjort på en faglig god og troverdig måte, og som reflekterer de faktiske forholdene? Virker tiltakene for å stanse, forebygge og/eller redusere virksomhetens negative påvirkning/skade etter hensikten? Er skade gjenopprettet der det er relevant? Dette kan gjelde tiltak virksomheten gjør selv og som utføres av eller i samarbeid med andre. Erfaringene virksomheten gjør seg med arbeidet med aktsomhetsvurderinger brukes for å forbedre prosesser og resultater i fremtiden.

4.A Overvåkning og evaluering

4.A.1 Beskriv a) hvem som har ansvar for å overvåke effekten og resultatene av tiltak iverksatt for å håndtere virksomhetens vesentlige risiko for skade/negativ påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø, og hvordan overvåkingen gjennomføres i praksis, b) hvem som har ansvar for å evaluere virksomhetens implementering og arbeid med aktsomhetsvurderinger, og hvordan evalueringen gjennomføres i praksis:

Arbeidsgruppen for bærekraft i Parat har ansvaret for dette arbeidet. I de tilfellene det blir identifisert behov for å iverksette tiltak blir dette dokumentert i referat fra dialogmøter med leverandør og i vår handlingsplan. Oppfølgingspunktene tas med direkte i videre oppfølging eller neste dialogmøte med leverandør. Det er ikke avdekket tiltak i dialogmøtene med våre leverandører i 2023.

4.A.2 Beskriv hvordan dere sannsynliggjør at virksomhetens tiltak for å identifisere, forebygge og redusere negativ påvirkning faktisk fungerer

Vi har utviklet dette arbeidet videre i 2023 og har laget en egen veileder for gjennomføring av aktsomhetsvurderinger. Vi ønsker å følge våre leverandører mer systematisk og har etterspurt rapportene med deres aktsomhetsvurderinger.

Ved å spørre leverandører om aktsomhetsvurderinger viser vi interesse for å benytte leverandører som gjør gode vurderinger - og forbedrer dette arbeidet. Vi ønsker at leverandørene skal redusere risiko for negativ påvirkning.

Vår leverandør av profileringsartikler IDE, som også er medlem av Etisk handel Norge, har eksempelvis ansatt en person som jobber med aktsomhetsloven. De har egne kontrollører som kommer uanmeldt på besøk på fabrikkene de har avtale med. De har kuttet drastisk ned på antall leverandører for å kunne ha bedre oversikt over arbeidsforhold.

Det at vi tydelig kommuniserer til leverandører at vi foretrekker og velger dem som er opptatt av å redusere risiko for negativ påvirkning har nok mest effekt. Vi er derfor meget tydelig på dette når vi gjør avtaler med nye leverandører.

I årets rapportering (for året 2023) har vi valgt å fokusere på vår hovedleverandør av IT-teknisk utstyr.

5

Kommunikasjon av hvordan negativ påvirkning/skade er håndtert

Forutsetningen for god ekstern kommunikasjon om arbeidet knyttet til virksomheters aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis er at den bygger på konkrete aktiviteter og resultater. Virksomheten skal kommunisere offentlig om relevante styringsdokumentet knyttet til aktsomhetsvurderinger, eksempelvis policyer, retningslinjer, prosesser og aktiviteter knyttet til å identifisere og håndtere virksomhetens faktiske og potensielle negative påvirkning på mennesker, dyr, samfunn og miljø. Kommunikasjonen bør inkludere hvordan risikoen er avdekket og håndtert, samt hvilke effekter man oppnådde av tiltakene/aktivitetene. Etter åpenhetslovens §4 skal virksomheter som er omfattet årlig offentliggjøre en redegjørelse for aktsomhetsvurderinger.

5.A. Kommunisere eksternt

5.A.1 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer med berørte interessenter om håndteringen av negativ påvirkning/skade

Parat publiserer fortløpende på våre websider om vår rapportering knyttet til kravene i åpenhetsloven: <https://www.parat.com/dette-er-parat/parat-og-baerekraftig-forretningspraksis/282687>

5.A.2 Beskriv hvordan virksomheten kommuniserer offentlig rundt eget arbeid med kartlegging og håndtering av negativ påvirkning/skade

Parat samler dette på våre webside om bærekraftig forretningspraksis: <https://www.parat.com/dette-er-parat/parat-og-baerekraftig-forretningspraksis/282687>

5.A.3 Beskriv virksomhetens rutine for å ivareta og besvare eksterne henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

Parat har en administrativ organisering som gjør at vi raskt kan svare på henvendelser relatert til informasjonskravet pålagt virksomheter under åpenhetsloven.

6

Gjenoppretting der dette er påkrevd

Når en virksomhet har identifisert at den har forårsaket eller bidratt til skade på mennesker, dyr, samfunn eller miljø håndteres skaden gjennom å sørge for gjenoppretting, eller samarbeide om gjenoppretting. Gjenoppretting kan innebære økonomisk erstatning eller kompensasjon, en offentlig beklagelse, eller at skaden på annet vis rettes opp. Det handler også om å sørge for tilgang til klageordninger for arbeidere og/eller lokalsamfunn slik at de kan få sin sak hørt og håndtert.

6.A Gjenoppretting

6.A.1 Beskriv virksomhetens policy for gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, dyr, samfunn og miljø

Gjenoppretting ligger i vår policy - hovedsakelig er dette beskrevet når det gjelder miljø og klimagassutslipp:

"Parat støtter det internasjonale kvotesystemet, men vil påpeke at dette ikke må bli en sovepute for en nødvendig omstilling og utslippskutt på hjemmebane. Det skal ha en kostnad å påføre klima og miljøet skade. Parat støtter derfor forurensere-betaler-prinsippet og mener dette er et viktig prinsipp i utformingen av klima- og miljøpolitikken. Den som bidrar til utslipp og forurensere miljøet, skal betale for dette. Avgifter på utslipp er også et virkemiddel i seg selv for å få ned utslippene."

Ellers ligger gjenoppretting inne i policyen under det å jobbe for å fremme gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Men policyen kan gjerne bli tydeligere på gjenoppretting ved negative konsekvenser for mennesker, samfunn og miljø:

"Parat skal foretrekke leverandører som fremmer menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, utvikling og miljø, og skal jobbe for at flest mulig leverandører baserer sin virksomhet på disse verdiene. I nært samarbeid med YS og medlemskapet i Etisk handel Norge (står tidligere IEH) skal Parat jobbe for å fremme gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Sosiale og miljømessige standarder vil bli tillagt vekt når Parat velger nye leverandører. Parat skal jobbe for å styrke forholdet til internasjonal fagbevegelse generelt på dette området."

Beskriv eventuelle tilfeller av gjenoppretting i rapporteringsperioden

Vi har ikke oppdaget vesentlige brudd med verdiene i rapporteringsåret 2023. Dersom vi avdekker brudd vil vi be leverandørene iverksette tiltak for å redusere konsekvens og gjentakelse og bidra til gjenoppretting. Parat vil vurdere å skifte leverandør dersom dette ikke følges opp av leverandør.

6.B Sikre tilgang til klagemekanismer

6.B.1 Beskriv hva virksomheten gjør for å sikre at ansatte i egen virksomhet og andre interessenter, spesielt påvirkede arbeidere samt lokalsamfunn har tilgang til varslingskanaler og klagemekanismer, når det er aktuelt

Dersom Parat oppdager at vi har forårsaket eller bidratt til skade vil vi iverksette følgende tre punkt:

1. Gjenopprette eller erstatte i forhold til skadens art og omfang.
2. Følge internasjonale lover og regler eller evt. liknende praksis for gjenoppretting ut fra vurdering av hvert enkelt tilfelle.
3. Forsøke å komme i dialog med berørte interessenter og etablere en klageordning dersom det er hensiktsmessig.

Ekstern varsling til Parat går normalt til vår generelle epostadresse: post@parat.com eller til styreleder eller generalsekretær.

Kontaktinformasjon:

Parat

Ragnar Eggesvik

ragnar.eggesvik@parat.com